

Sygn. akt III CSK 46/19

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z wniosku „P.” S.A.

w K.

przy uczestnictwie G.O.

o zasiedzenie służebności przesyłu,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 11 lipca 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 25 września 2018 r., sygn. akt II Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawcy „P.” S.A. w K. od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 25 września 2018 r., należy podnieść, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wnioskodawca, powołał się na przyczyny kasacyjne unormowane w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i jurysprudencji oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2013 roku, IV CSK 53/13, niepubl.). Zagadnienie to musi przy tym rzeczywiście występować w sprawie i mieścić się w zakresie problematyki, która podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym ze względu na

jego związek z podstawą faktyczną i prawną zaskarżonego orzeczenia oraz podstawami kasacyjnymi. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, nie publ.). oraz przedstawić pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazując zasadność preferowanego sposobu jego rozstrzygnięcia oraz wadliwość rozwiązania postawionego problemu przez Sąd drugiej instancji w zaskarżonym wyroku.

Przyczyną kasacyjną w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Przez tę rozbieżność należy rozumieć brak zgodności rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy, wykładane lub stosowane w sposób prowadzący do odmiennych – zróżnicowanych albo sprzecznych – orzeczeń albo decyzji procesowych. Nie może być mowy o rozbieżności w orzecznictwie, gdy wprawdzie w pewnej fazie stosowania jakiegoś przepisu przez sądy, a zwłaszcza przez Sąd Najwyższy, doszło do rozchwiania wykładni albo wyraźnych różnic jurysdykcyjnych poświadczonych odmiennymi rozstrzygnięciami, jednak następnie – po wyjaśnieniu występujących kontrowersji i uzgodnieniu stanowisk – ugruntowany został pogląd, który uzyskał przewagę i ukształtował wykładnię oraz oparte na niej orzecznictwo, niewykazujące już później odchyłań (por. uzasadnienie postanowienia składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2014 r., III CZP 2/14, OSNC 2014, nr 12, poz. 124).

Przedstawione we wniosku istotne zagadnienie prawne dotyczy tego, czy utrwalona praktyka obrotu prawnego akceptowana przez organy administracji publicznej (sołtysa w zakresie zadań poruczonych oraz organy administracji budowlanej) polegająca na uzyskiwaniu wyraźnej zgody jednego z małżonków (w przypadku nieruchomości wchodzącej w skład majątku wspólnego małżonków) może być podstawą dobrej wiary poprzednika prawnego wnioskodawcy działającego w zaufaniu do tychże organów. Skarżący wskazał, że zagadnienie to jest rozbieżnie rozstrzygane w orzecznictwie, przytaczając uchwałę Sądu

Najwyższego z dnia 8 grudnia 2016 r., III CZP 86/16 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2018 r., II CSK 276/18. W postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami stanowiącymi podstawę faktyczną zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), zaś podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). To zastrzeżenie jest istotne, albowiem skarżący oparł wniosek o przyjęcie skargi na własnym twierdzeniu, że poprzednik prawny uczestniczki jej ojciec H.M., pozostający we wspólności ustawowej małżeńskiej z jej matką Z.M., wyraził zgodę na objęcie przez poprzednika prawnego wnioskodawcy ich nieruchomości w posiadanie i użytkowanie w zakresie wnoszonego na działce słupa z przewodami linii elektroenergetycznej, natomiast Z.M. nie udzieliła na to wyraźnej zgody i ta ostanta okoliczność wzbudziła wątpliwości prawne pytającego. Tymczasem z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wynika, że Sąd drugiej instancji ustalił, iż nie ma dowodów na to, że H.M. wyraził zgodę na powyższe działania poprzednika wnioskodawcy. W związku z tym, w tak ustalonym stanie faktycznym, wiążącym Sąd Najwyższy, rozstrzygnięcie postawionego zagadnienia prawnego jest bezprzedmiotowe; należy przy tym zaakcentować, że przytoczone przez skarżącego orzeczenia Sądu Najwyższego zapadały w różnych stanach faktycznych, w tym w takich, w których zgoda jednego z małżonków była niewątpliwa, natomiast od drugiego z nich zgody nie uzyskano.

Wnioskodawca podniósł ponadto, że skarga jest oczywiście uzasadniona ze względu na oczywiste naruszenie art. 7 k.c. w zw. z art. 172 § 1 k.c. w zw. z art. 292 k.c. w zw. z art. 305¹ k.c. w zw. z art. 305⁴ k.c. w zw. z art. 234 k.c. i w zw. z art. 6 k.c. Oparcie wniosku na przesłance oczywistej zasadności skargi wymaga wykazania przez skarżącego niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka (*prima facie*) bez konieczności pogłębionej analizy zaskarżonego orzeczenia, sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa materialnego lub procesowego z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, niepubl., z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, niepubl., z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, niepubl., z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, niepubl. oraz z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, niepubl.). Skarżący powinien

zawrzeć w skardze wyodrębniony wywód prawny wskazujący, w czym przejawia się „oczywistość” naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2008 roku, I CZ 64/08, niepubl., z dnia 19 grudnia 2001 roku, IV CZ 200/01, niepubl. oraz z dnia 9 czerwca 2008 roku, II UK 37/08, niepubl.). Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230). W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, Sąd Okręgowy szeroko odniósł się do przedstawionego wyżej zarzutu, podnosząc, że do obalenia domniemania prawnego może dojść na skutek oceny wszystkich dowodów zebranych w sprawie, niezależnie od tego, która ze stron wniosowała o ich przeprowadzenie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2016 r., IV CSK 522/15, niepubl.). Decyzja administracyjna o pozwoleniu na budowę nie przesądza dobrej wiary w chwili objęcia w posiadanie służebności gruntowej, zaś wybudowanie na cudzej nieruchomości urządzeń przesyłowych przez korzystające z nich przedsiębiorstwo po uzyskaniu decyzji wydawanych w procesie budowlanym nie rozstrzyga o możliwości zakwalifikowania posiadania nieruchomości, na której te urządzenia zostały posadowione, jako wykonywanego w dobrej wierze (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2017 r., II CSK 16/17, niepubl., uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CZP 76/15, OSNC 2016, nr 12, poz. 138).

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji.

